

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi D. B.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w G. z dnia 2 marca 2016 r., sygn. akt III Ca (...)

w sprawie z powództwa D. B.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 25 czerwca 2019 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego w G.

z dnia 14 sierpnia 2018 r., sygn. akt III Ca (...) (III WSC (...)),

1) oddała zażalenie;

**2) przyznaje adwokatowi A. D. od Skarbu Państwa-Sądu
Okręgowego w G. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia), podlegającą
podwyższeniu o podatek od towarów i usług (VAT) tytułem
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w G. odrzucił skargę powoda
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku tego Sądu z dnia 2

marca 2016 r., z uwagi na to, że została złożona osobiście przez powoda, a zatem sprzecznie z wymaganiem określonym w art. 87¹ § 1 k.p.c.

Pełnomocnik skarżącego w zażaleniu zarzucił naruszenie art. 130 § 1 k.p.c. przez zaniechanie wezwania wnoszącego skargę do usunięcia jej braków formalnych, polegających na konieczności złożenia tego środka sporządzonego i podpisanego przez profesjonalnego pełnomocnika. Odrzucenie skargi sporządzonej osobiście przez powoda doprowadziło do pozbawienia go prawa do skorzystania z tego rodzaju zaskarżenia niesłusznego orzeczenia. Zaznaczył, że skarżący został wezwany do usunięcia innych braków formalnych, które uzupełnił we właściwym czasie. Domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia, przekazania sprawy do ponownego rozpoznania celem wezwania skarżącego do przedłożenia skargi sporządzonej i podpisanej przez profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 87¹ § 1 k.p.c. wynika, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności przemysłowej także przez rzeczników patentowych, co odnosi się także do czynności procesowych związanych z postępowaniem przed tym Sądem, podejmowanych przed sądem niższej instancji. W art. 87¹ § 2 zdanie pierwsze k.p.c. zostały wymienione enumeratywnie czynności, które strona może podejmować samodzielnie; nie należy do nich wnoszenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Ustanowiony w tym przepisie przymus działania przez profesjonalnego pełnomocnika ma charakter bezwzględny, pozbawiający stronę możliwości skutecznego podejmowania wymienionych czynności procesowych bez udziału takiego pełnomocnika, jeżeli nie posiada ona uprawnień określonych w art. 87¹ § 2 zdanie pierwsze k.p.c., czyli sędziego, prokuratora, notariusza, adwokata, radcy prawnego albo profesora lub doktora habilitowanego nauk prawnych. Użyty w art. 87¹ § 1 k.p.c. zwrot „w postępowaniu przed Sądem Najwyższym” oznacza, że obowiązek działania profesjonalnego pełnomocnika odnosi się do wszystkich postępowań toczących się przed tym Sądem i wszystkich związanych z tymi postępowaniami czynności procesowych.

Dotyczy zatem zarówno postępowania kasacyjnego (art. 398¹ i n.), postępowania zainicjowanego skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ i n.), skargą o wznowienie postępowania (art. 412 § 4), jak i postępowań incydentalnych, np. o wyłączenie sędziego (art. 52 § 1), o oznaczenie sądu właściwego miejscowo (art. 45).

Pisma procesowe sporządzone z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. podlegają zwrotowi (art. 130 § 5 k.p.c.) bez wzywania do usunięcia tego braku, chyba że ustawa stanowi inaczej. Inny rygor przewidują przepisy normujące dopuszczalność środków odwoławczych i środków zaskarżenia objętych przymusem (zażalenie do Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, skarga o wznowienie postępowania); w takich wypadkach środek (skarga) podlega odrzuceniu.

Nie ma znaczenia dla zaistnienia tego skutku wezwanie skarżącego przez Sąd do uzupełnienia braków formalnych skargi związanych z wymaganiami przewidzianymi dla pisma procesowego, wskazanych w art. 424⁵ § 2 k.p.c., chociaż wobec niedopełnienia przez niego wymagania nienaprawialnego, o jakim mowa w art. 87¹ § 1 k.p.c., wdrażanie postępowania naprawczego było zbędne.

Skarga powoda podlegała odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. jako niedopuszczalna, bo złożona przez podmiot, który nie miał zdolności postulacyjnej (art. 87¹ § 1 k.p.c.).

Z tych przyczyn zażalenie pozbawione uzasadnionych podstaw zostało oddalone na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 424¹² i art. 394¹ § 3 k.p.c. Orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym wynika z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 1184 ze zm.) i § 14 pkt 26 i § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 18).

